Muhulane

Nr 1 (399) Jaanuar 2023 (näärikuu) Muhu leht

Valla preemiad

Muhu Vallavalitsus ja Muhu Vallavolikogu ootavad **1. veebruariks 2023. a** ettepanekuid Muhu valla 2022. a haridus-, kultuuri- ja spordipreemia ning „Aasta tegu 2022" väljakuulutamiseks.

Valdkondliku tunnustusstipendiumi määramisel arvestatakse:

* tegevuste ja saavutuste kõlajõudu Muhus;
* Muhu nime teadvustamist väljaspool Muhu;
* ühiskondlikku aktiivsust oma valdkonna populariseerimisel;
* saavutusi vabariiklikul ja rahvusvahelisel tasandil.

Muhu valla **"Aasta Tegu"** tunnustuse eesmärk on väärtustada Muhu vallale olulise tähtsusega ettevõtmist või sündmust, mis on positiivselt mõjutanud valla arengut ja tuntust aasta jooksul.

Preemiate määramise aluseks olevate õigusaktidega on võimalik tutvuda Muhu valla veebilehel www.muhu.ee/valla-preemiad

Ettepanekud koos põhjendusega palume esitada hiljemalt 1. veebruariks 2023 Muhu valla kantseleisse aadressil Keskuse, Liiva küla, Muhu vald, Saare maakond 94701 või e-postiga kantselei@muhu.ee

Preemiad antakse üle Eesti Vabariigi 105. aastapäeva pidulikul aktusel.

Ootame aktiivset osavõttu!

ISSN 1736-289X

9 771736 289007

Teeliste jõuluseiklus

Täname ja kiidame!

Teeliste jõuluseikluse päeval, 10. detsembri hommikul hoiatati iga natukese aja tagant meedia vahendusel, et suur torm tuleb läänest ja manitseti kodus istuma. Muhus paistis aga päike ja imeline valge jõululumi ning mõõdukad miinuskraadid kutsusid just väikesele jõuluseiklusele. Ilmataat tõestas taas, et on Külasema juurtega ja hoidis sitikmusta pilvemassi Kõinastu taga ootel, kuni Paenase, Külasema, Tamse, Lumiste ja Nõmmküla bussipeatustes tegusad päkapikud külalisi tervitasid ja igat sorti põnevate üllatustega kostitasid.

Nii pakkus näiteks Nõmmküla rahvas suures valikus pannkooke ja õnnemängus kätt proovida, Lumistel sai mekkida imelisi kuumi kalakotlette ning soetada omanäolisi jõuluehteid. Tamse bussika vallutas Põitse küla, kus iga pere andis oma panuse: kogu trassi vaieldamatult suurim bussipeatuse hoone ja selle ümbrus oli uhkelt kaunistatud ning kaubeldi väga suure sortimendiga - imelistest Muhu sõrmikutest metsa- ja aiasaadusteni. Külasemas sai muu seas päris jõuluvana jutul käia ja kingi lunastada, soetada jõulupärja või küünlaaluse. Ka käbiga täpsust visata ning kuuma külasuppi mekkida. Paenase (ja Rinsi) hõrke küpsetisi sai aga nautida elava tule paistel ja aiapäkapikkude seltsis. Igal pool tervitas teelisi lahke külarahvas. Bussikates templeid kogunute vahel valis fortuuna välja viis õnnelikku üllatuskingi saajat: Gea, Helena, Riin, Kaido ja Merje.

Täname kõiki osalejaid ja soovime edu ning tegutsemislusti ka uuel, alanud aastal!

Korraldajate nimel

Silla Mall Külasemast

Päkapikk Helbe Saksakulm, tema taga Põitse külavanem Ivo Maripuu.

Leili Valdmets

Peretoimingud 2022. aastal

Aeg on teha kokkuvõtteid möödunud aastast läbi perereregistri kannete.

Sündimus on viimastel aastatel onud meie vallas stabiilne. Eelmisel aastal sündis Muhu valda 21 last, kellest jätkuvalt on meie registris 17, üksteist tüdrukut ja kuus poissi. Esimene laps Muhu valda sündis kohe 1. jaanuaril, olles ka Saare maakonna esimene sünd. Väike Kertu sai selle aasta alguses tähistada juba oma esimest sünnipäeva. Veel sündisid Virve, Birgit, Elli, Laura, Lenna, Sanna, Maria-Liisa, Eliise, kaksikud Elenete ja Elora. Kaksikud ja Eliise on sündinud 5. detsembril, nii et seda kuupäeva võib pidada möödunud aasta kõige viljakamaks kuupäevaks, mil korraga sündis valda 3 last. Poisslastele pandi eelmisel aastaks nimeks Meelis, Robin, Johannes, Kregor-Klaid, Morris ja Ruudi. Palju õnne peredele!

1.1.2023. aasta seisuga elab Muhu vallas 2080 elanikku, neist 1112 meest js 968 naist. See on ilus stardinumber, millest edasi liikuda. Eelmisel aastal lahkus meie seast 34 muhulast. Ka 2021. a oli see number sama. Muhu valda saabus kokku 185 isikut, mujale asus elama 90 isikut. Kõige rohkem registreeriti oma uueks elukohaks ikkagi Tallinn. Linna lähiümbruse vallad ja muu Eesti on vähem esindatud. Ka muu maailma sündmustest ei jäänud me puutumata ja oleme ametlikuks koduvallaks neljale tublile ukraina rahvusest inimesele.

Selliseks kujunes kokkuvõtvalt meie eelmine aastaring. Ja juba täituvad meie uue aasta päevad uute tööde ja tegemistega.

Head alanud aastat!

Olgu tervist, edu töös,
kogu uue aasta sees!

Heiske Tuul
Sekretär-registripidaja

Merilin Paberits ja Lembit Laks perre sündis 5. detsembril tütar **Eliise** Laks.

Merlin ja Kaur Eldemeele perre sündisid 5. detsembril tütred **Elenete** ja **Elora** Eldemeel.

Noppeid

Muhu Majast kirjutas 20. detsembri Saarte Hääl. Fotogalerii maja avamisest ilmus 17. detsembril Saarte Hääle kodulehel.

Arhitektuurivõistluse **Kuivastu sadamaala** uue hoonestuse rajamiseks võitis „Merevaade“. Lähemalt kirjutas 14. detsembri Saarte Hääl, kus mh leidis Alunaudi juht sadamaala täisehitamise plaanis murekohti.

Volikogu 14. detsembri istungi päevakorrast

- Muhu valla jäätmehoolduseeskirja kehtestamine,
- jäätmekäitluskohtade määramine,
- hanke läbiviimine korraldatud jäätmeveo teenuse osutaja leidmiseks,
- kinnistu koormamine isikliku kasutusõigusega (Kuivastu-Võiküla tee kinnistu - Elektrilevi OÜ kasuks 10 kV pingega elektrimaakaabelliini ja reservtorude paigaldamiseks),
- isikliku kasutusõiguse osaline lõpetamine (Hansi kinnistu),
- detailplaneeringu kohaste rajatiste väljaehitamise ja kulude kandmise kokkuleppe sõlmimise alused,
- Muhu valla 2023. a eelarve 1. lugemine (parandusettepanekud 20. jaanuariks),
- lisatasu maksmine vallavanemale seoses kommunaalameti juhataja tööülesannete täitmisega,
- informatsioonid ja arutelud.

Vallavalitsuse istungitelt

29. november

Otsustati korraldada uus avatud menetlusega riigihange „Muhu Põhikooli osaline ümberehitamine, 1. etapp“, moodustati komisjon.

Kooskõlastati puurkaevu asukoht:
- Nurme k Kalevalla mü,
- Tamse k Rahingu mü.

Väljastati ehitusluba:
- Levalõpme k Nuka mü puurkaevu rajamiseks,
- Võiküla Uuetalu mü suvemaja püstitamiseks,
- Kuivastu k Kaura mü 2,6 MW päikeseelektrijaama paigaldamiseks.

Väljastati kasutusluba Nõmmküla Kadakamarja elamule.

Kinnitati heategevusliku ürituse “Karsumm 2023” toimumine Tammiotsa kinnistul Tillunire ääres 1.–2. jaanuaril 2023.

Kinnitati kooli hoolekogu koosseis järgmiseks kolmeks aastaks (Piret Lang, Rein Ling, Eva-Maria Kaasik, lastevanemate esindajad; Indrek Vallau, vilistlaste esindaja; Roosi Pehlak, õpilasesinduse esindaja; Ülle Kuusk, õpetajate esindaja; Annely Holm, koolipidaja esindaja).

Määrati sotsiaalhoolekandeline hüvitis.

6. detsember

Määrati sotsiaalhoolekandelisi hüvitisi.

Otsustati toetada laste huvitegevust (Sepps OÜ, MTÜ Jalgpalliklubi Saarepiiga).

Kinnitati Muhu Lasteaia majandamiskulude, personalikulu ning õppevahendite kulu arvestuslikuks maksumuseks lapse kohta 605 eurot kalendrikuus, Muhu Põhikooli õpilaskoha tegevuskulu arvestuslikuks maksumuseks ühe õpilase kohta 226 eurot kalendrikuus).

Väljastati projekteerimistingimused:
- Lõetsa k Kalju mü üksikelamu ehitusprojekti koostamiseks,
- Igaküla Ivardi mü elamu laiendamiseks üle 33 % ja kõrvalhoonete ümberehitamise projektide koostamiseks,
- Tamse k Rahingu mü üksikelamu, saunamaja ja kuuri ehitusprojektide koostamiseks.

Väljastati ehitusluba Rässa k Lagemaa mü elamu ja abihoone püstitamiseks.

Väljastati kasutusluba Rinsi k Pähkli-Saadu mü püstitatud elamule.

Kooskõlastati puurkaevu asukoht Raugi k Künkapealse mü.

Otsustati jagada:
- Vanamõisa k Simmu neljaks: Vana-Simmu, Vana-Simmu, Taga-Simmu ja Metsavärava (mtm-d),
- Lõetsa k Kalju kolmeks: Kalju (el.m), Kaljumetsa ja Tuule-Kalju (mtm-d).

Tehti parandus Muhu Vallavalitsuse 4.10.2022. a korralduses nr 335 “Simiste küla Jõe-Pavli katastriüksuse jagamine”.

Ajutiselt vabastati korraldatud jäätmeveost 6 kinnistut.

Kehtestati uus hind alates 6.12. 2022. a Muhu Valla Kommunaalameti poolt Liiva katlamajas kasutatavatele sisseostetavatele kütustele: virnastatud hakkematerjalist kommunaalameti poolt toodetud hake: 8–12 eurot/m^3, saepuru katlamajja või lattu transporditult: 4–6 eurot/m^3; teiste tootjate poolt tarnitud hakke hind kujuneb vastavalt läbiviidud hangetele ning sõlmitud lepingutele.

Vaadati läbi volikogu materjalid.

20. detsember

Otsustati lõpetada huvitegevuse toetamise leping, kuna laps loobus.

Otsustati toetada huvitegevust.

Otsustati läbi viia alla lihthanke piirmäära jääv hange sotsiaaltransporditeenuse osutaja leidmiseks 2023. aastaks.

Tehti parandus Muhu Vallavalitsuse 5.7.2022. a korralduses nr 233 „Lepiku küla Valli katastriüksuse jagamine“.

Otsustati seada sundvaldus Tamse k Krundi ja Jalgpallimaa kü-tele avalikes huvides vajaliku tehnovõrgu talumiskohustuse kehtestamiseks Elektrilevi OÜ kasuks uue 0,4 kV pingega maakaabelliini talumiseks.

Väljastati ehitusluba:
- Pädaste k Peedu mü 15 kW päikeseelektrijaama paigaldamiseks,
- Kallaste k Pangaaru mü suvila püstitamiseks.

Väljastati kasutusluba Pädaste k Peedu mü püstitatud elamule.

Väljastati projekteerimistingimused Kesse k Jaani-Rihardi mü püstitatava elamu ehitusprojekti koostamiseks.

Otsustati korraldada kirjalik enampakkumine turuhoone äripinnale üürniku leidmiseks.

Seoses vallavalitsuse kolimisega üüripinnale vabanes üks munitsipaalkorter: otsustati selle kasutusse andmine.

Platsi kinnistu hoonestusõiguse konkurss autode selvepesula rajamiseks

Muhu Vallavalitsuse 22. novembri 2022. a korraldusega nr 417 korraldatakse perioodil 1.12.2022–31.1.2023 avalik konkurss hoonestusõiguse seadmiseks 20 aastaks Muhu vallale kuuluva Platsi kinnistu (katastritunnus 47801:007:0900) 1300 m² (ligikaudne pindala) suurusele alale **autode selvepesula rajamiseks** asukohaga Piiri küla, Muhu vald, Saare maakond.

Kinnistule seatava hoonestusõiguse aastatasu pakkumuse alghinnaks on 500 eurot. Pakkumuste esitamise tähtaeg on 31. jaanuar 2023. a.

Pakkuja on kohustatud tasuma konkursil osalemise eest osalustasu 100 eurot ja tagatisraha summas 500 eurot Muhu Vallavalitsuse arveldusarvele AS Swedbank EE782200001120228703 hiljemalt pakkumuse esitamise tähtajaks. Parimaks tunnistatud pakkumuse esitanud pakkuja poolt tasutud tagatisraha jääb Omanikule sõlmitava lepingu järgselt pakkuja poolt tasumisele kuuluvate summade katteks. Ülejäänud pakkujatele tagastatakse tagatisraha viie päeva jooksul, arvates nende pakkumuse tagasilükkamisest. Osalustasu pakkujatele ei tagastata.

Konkursi tingimustega on võimalik tutvuda Muhu valla veebilehel www.muhu.ee uudiste ja teadete alt.

Lisateave: - lepingulistes küsimustes Raido Liitmäe, e-post raido.liitmae@muhu.ee

- tehnilistes küsimustes Ludvik Mõtlep, e-post ehitus@muhu.ee

Kirjalik enampakkumine äriruumide rendile andmiseks

Muhu Vallavalitsuse 20.12.2022 korraldusega nr 453 korraldatakse avalik kirjalik enampakkumine seni Neolille kasutuses olnud kaupluseruumi ja orienteeruvalt poole kõrval asuva laoruumi, kokku 25 m², rendile andmiseks äriruumina.

Ruumid antakse rendile 5 aastaks, alghinnaga 6 eurot/m² kuus. **Pakkumiste esitamise tähtaeg on 31. jaanuar 2023 kell 11.**

Kirjalikul enampakkumisel osalemiseks esitada Muhu Vallavalitsusele e-posti teel digitaalselt allkirjastatud pakkumine märgusõnaga „Äripind” aadressil kantselei@muhu.ee . Pakkumus peab sisaldama pakkuja andmeid, plaanitava tegevuse kirjeldust, sõnadega väljakirjutatud pakutavat summat, pakkumuse esitaja allkirja.

Lisateave www.muhu.ee/et/uldinfo , tel 508 2776.

17.–20. jaanuaril on Liiva raamatukogu ja postipunkt suletud (raamatukoguhoidjate kutsekoolitus).

Sügisene hõbelusikapidu

Kaks pisikest kätt pea püüdmas on päikest,
pea algamas teed kaks jalga nii väikest.
Jääb emale-isale mure ja ootus
Ja rõõm, mis pisarad kuivatab sootuks.

Isadepäeva eel, 11. novembril korraldati Muhu vallas väikestele muhulastele ja nende vanematele Hõbelusikapidu. Muhu Lasteaia saali kutsuti kokku kuus kõige väiksemat muhulast oma vanematega, kaks tüdrukut ja neli poissi. Päeva aitasid kauniks luua Muhu Põhikooli kolmanda klassi õpilased. Suured tänud nende õpetaja Leena Peegelile ja direktor Andres Antonile. Lasteaia poolt tervitas lapsevanemaid juhataja Reet Hobustkoppel. Vallapoolsed õnnitlused ja kingitused andis üle vallavanem Raido Liitmäe. Iga laps sai kingitusteks nimelise hõbelusika, muhumustrilised sünnitunnistuse kaaned, raamatu, emadele lilleõis ja isadele au süüdata lapse nimega küünal. Pereja ühispildid tegi fotograaf Andi Roost.

Väga eriliseks muutis päeva tublide Muhu naiste kingitus, milleks olid kohalike käsitöömeistrite valmistatud imearmsad pisikesed Muhu pätid. Tüdrukutele õrnade roosidega ja poistele mehiste põllulilledega. Väikestele päevakangelastele meisterdasid pätid neli nobedat Muhu noorikut: Piret, Triinu, Alliki ja Tiiu. Suur, suur tänu neile selle eest.

Päev lõppes ühises kohvilauas peotorti ja titeputru süües, mille söömine annab jõudu ja tervist nii lapsele kui emale ja isegi isale ja vanaemale, vanaisale. Maitsva pudru eest tänud Tiina Jõgile ning peotordi ja soolase stritsli eest tänud Maarja Kumpasele.

Suur aitäh kõigile abilistele!

Rõõmsat kasvamist ja ilusat uut aastat!

Anneli

Lapsed koos vanematega (vasakult): Johannes Udumäe, Elli Kivihall, Kregor-Klaid Päästel, Laura Valk, Morris Vaht ja Ruudi Räim.

Lõppes juhaniaasta, algab juubeliaasta

Muuseumi jaoks oli 2022. aasta päris tore. Oli vaiksemaid, aga oli ka turistirohkeid kuid. Tehtud sai mitmeid üritusi. Parkla sai valmis!

Kõige tähtsam asi oli see, et tähistasime Juhan Smuuli 100. sünniaastapäeva. Kuressaare teatris oli ja Kunstitallis on praegu selle puhul näitus „Juhan Debora albumis“, Saaremaa Muuseumi tehtud näitus „Juhan ja teater“ oli samuti teatrimajas, teatri algatusel toimus sisutihe Juhani konverents, mängiti näitemängu „Lea“. Tallinnas korraldasid kirjanikud suure konverentsi. Liiva raamatukogu algatas luulevõistluse, milles muuseum, Hellamaa raamatukogu, Liiva kool ja paljud huvilised kaasa lõid. Muuseumiööl lugesime Juhani ja teiste lemmikute luuletusi, Juhani fotonäitus oli kontorihoones. Nõukogudeaegne Juhani teemaline suur stend on taas näha ja see asub Liiva koolimajas. Tooma toas on nüüd vägev massin, millest saab kuulda kirjaniku häält, vitriinis lebab tema kipsist surikäsi ning mitme raamatu käsikirjad. Nende eest täname kirjanik Mudlumit ja kollektsioonääri ning ettevõtjat Ivo Kõvameest. Tooma köögi seinal on uhke kadakamosaiigist plaat Kalju Tuulikult. Tänu juubelile saime pildile telesaates „OP“.

Alanud aastal saab Muhu Muuseum 50-aastaseks. Sellega seostame väiksemaid ja suuremaid tegemisi oma muuseumis. Muuseumiööl 20. mail „Öös on liikumist“ liigutame end juubelirütmis, avame näitusi, peame kõnesid. Sünnipäevale pühendame ka Suvesimmani, mis toimub suve teises pooles. Loodame muuseumisse külla tulemas ligi 12 000 turisti ja lisaks ka muhulasi.

Head uut aastat!

Muuseumipere

Külakeskus tervitab

Vana aasta ära kolib,
topib kotti oma kolid.
Murevaiba puhtaks klopib,
pahandused kotti topib,
Et saaks tulla uus ja parem,
kõigist neist, mis olnud varem.

Külakeskusel oli eelmisel aastal juubeliaasta. Juba 20 aastat on Külakeskus tihedas kasutuses igas vanuses inimeste poolt ja see ei näita õnneks langustrendi.

Maja kasutavad iganädalaselt Muhu segakoor ja Uijee oma proovide tegemiseks, keskomingu pidajate klubi, Muhu Hellamaa Maanaisteselts ja veel mõned rentnikud, kes on juba mitmeid aastaid oma tegevusega maja sisu rikastanud. Vahelduva eduga kasutatakse kogukonnakööki nii oma tarbeks kui ka erinevate kokanduse õpitubade korraldamiseks. Kogu maja, kööki ja saali saab rentida erinevateks tegevusteks.

Külakeskus ootab teid kõiki uuel aastal!

Suur tänu kõigile, kes aitavad kultuuri ja pärimust edasi kanda!

Kaunist uut ja huvitavat aastat meie kogukonnale!

Hellamaa külakeskuse pere

Saare maakonna noortevaldkonna tunnustuskonkurss

Saare maakonna 2022. aasta noortevaldkonna tunnustamise konkursile saab kuni **24. jaanuarini** esitada kandidaate neljas kategoorias:

- Aasta Noortevaldkonna Tegija;
- Aasta Noortevaldkonna Tegu;
- Aasta Noor Tegija;
- Aasta Noortevaldkonna Toetaja.

Aasta Noor Tegija kategoorias antakse välja kuni kolm tunnustust ning Aasta Noortevaldkonna Tegija kategoorias kuni kaks tunnustust. Ülejäänud kategooriates antakse välja üks tunnustus.

Konkursi tingimused ja kandidaatide esitamise vorm on leitavad Muhu valla veebilehelt www.muhu.ee/et/uldinfo

Lillepood Liiva turuplatsi valges majas on suletud. **Neolill** kolis Tupenurme külla Neo tallu ja avas oma lillestuudio kodus.

Muhu valla elanike arv külade lõikes seisuga 1.1.2023

Aljava	12	Pallasmaa	19
Hellamaa	136	Piiri	34
Igaküla	13	Pädaste	71
Kallaste	103	Päelda	20
Kantsi	28	Pärase	27
Kapi	27	Põitse	35
Kesse	9	Raegma	5
Koguva	51	Rannaküla	21
Kuivastu	69	Raugi	21
Külasema	38	Rebaski	8
Laheküla	25	Ridasi	36
Lalli	14	Rinsi	22
Leeskopa	21	Rootsivere	45
Lehtmetsa	37	Rässa	27
Lepiku	34	Simiste	55
Levalõpme	38	Soonda	30
Liiva	157	Suuremõisa	53
Linnuse	101	Tamse	36
Lõetsa	79	Tupenurme	19
Mõega	25	Tusti	10
Mõisaküla	22	Vahtraste	31
Mäla	53	Vanamõisa	36
Nautse	30	Viira	60
Nurme	19	Võiküla	26
Nõmmküla	97	Võlla	37
Oina	10	valla täpsusega	2
Paenase	46		
		KOKKU	2080

Muhu vallas elab 1112 meest ja 968 naist.

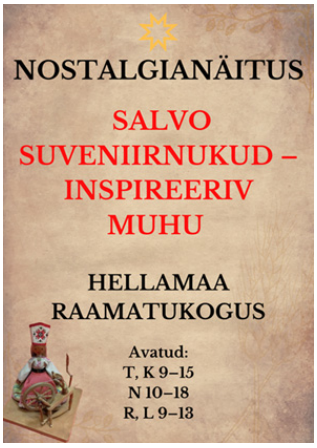

Iga paitus, iga hoitus – ainult see loeb

Aasta viimane kuu on kõigil kiire. Tegutsemist on rohkem, suhtlemine on suurem, kokkusaamisi on korduvalt, pidulikkust ja õnnetaju jagub küllaga. Detsember toob talve ja toob pühad, mida aasta otsa on oodatud. Küsi ükskõik millise lapse käest, kes käivad päkapikkudega ühel kõrgusel ning saavad oma südamesoovid neile lausa kõrva sosistada.

Lasteaias on väga palju lapsi, mängulustilisi ja õnneõhinas. Kui 1. advendipäeva õhtuks sai meie igav valge maja lastevanemate eestvedamisel endale täiesti uue jõulurüü ümber, siis see ei jäänud kellelgi märkamata. Terrassidel säravad jõulutuled, talveteemalised tegelased uitavad seintel ja põrandalaudadel ning kaunistatud kuused on tulijate tervitusteks valmis. Igal hommikul leiab mõni lapsepilk sealt koduigatsusele lohutust või õhtune mineja lehvitab lihtsalt suurest mängurõõmust.

Advendihommikutel süttisid lasteaia saalis küünlad ning suured ja väikesed veetsid pühalikus ootuses toredalt ühist aega. Lauldi vanu ja uusi talvelaule ning toodi kingituseks igale rühmale üks vahva jõulujutt. Sõimerühma meeskonna esituses saime kõik osa imeilusa loo „Lumehelbeke“ ettelugemisest ja lavastusest. Traditsiooniliselt kaunistasid lasteaia saali suure jõulukuuse just laste väikesed käekesed ning peale seda vaatasime ka lastefilmi „Imeline jõululugu“.

Salmid said iga päev korduvalt üle loetud, lauluviisid koos õpetaja Leenaga kõlavaks harjutatud ja tantsud koos õpetaja Annega kauniks keerutatud ning me olimegi valmis! Valmis oma õpitut vanematega jagama ja jõulutaadile esitama.

Jõulupeod said hoo sisse ja kõik lapsed oodatud jõulurõõmu nautida. Sel aastal toimus kolm pidu koos vanematega lasteaia saalis. „Siilide“ rühmas aga koostöös lastevanematega hoopis metsas! Isegi jõuluvana teadis, kuhu ja kuidas tulla, priske kingikott kelgu peal. Laulud kõlasid, tantsud tuhisesid, salme võisid kõik kohalikud päkapikud ja metsaelanikud kuulata ning kingirõõm täitis väikeste piduliste südameid sama palju nagu ka elevus talvisest lõkkest ja ise küpsetatud einest lumises metsas. Täitis suurtegi südamed koostegemisrõõmu ja armsa ühtehoidmistundega. Me täname!

Aasta lävepakul seistes soovin vaid,
et me sõnad ja käed teeksid teistele pai.
Meie põsele pärliteks õnnepisaraid
ning hingele rahuks õnnehelinaid.

Et soojus täidaks me toa ja me põue,
kui talv see keerutab tuisutantsu õues.
Et headus oleks kaaslane igal pool
ning õnnelik lõpp oleks igal me lool.

Et valgus oleks alati tulijaid ootamas
ning rõõmus pilk jääks minejaid vaatama.
Et igaüht, kes üle me koduukse astub,
lahke kallistusega võtta võiks vastu.

Kasvagu andmisrõõm saamisest suuremaks,
ning murekilluke jäägu jagades pisemaks.
Et alati aega oleks vaadata silma,
kuulata südant, mitte välismaailma.

Kõik, kes on kallid, neid kahe käega hoidkem.
Naeratusega nende silmis rõõmuleek läitkem.
Et meil oleks alati käsi, mis hoiab me kätt peos,
vaid niimoodi üheskoos sünnivadki imeteod.

Maris Mägi
Muhu Lasteaia õpetaja

Ettevõtlik inimene: Kätli Saarkoppel

10. detsembril oli kohtumiste sarja “Ettevõtlik inimene” külaliseks Muhu pärandi- ja käsitööhuviline Kätli Saarkoppel, kes rääkis pikemalt, kuidas ja millal tekkis temas suurem huvi pärandit uurida ja hoida ning mida ta ise selleks ära on teinud. See oli ühtlasi ka esimene kokkusaamine laste ja noorte käsitööringi raames, mis hakkab toimuma kord kuus laupäeviti Liiva raamatukogus. Kätli võtab meie kokkusaamise ja ühisloomise kokku nii: ”Praktiline tegevus jätkub. Alustasime tekstiilist raamatu koostamisega, millele lisandub materjali tunnetamine ning erinevate käsitöötehnikate praktiseerimine. Materjali ja käsitöötehnika tunnetamine ja omavaheline koostöö, sinna juurde seos, mida tehakse ja miks, lisaks edasi sisu poole - mis see mulle tähendab. Sellised tegemised jätkuvad nii suurte kui väiksematega. Käsitöös on ELU, meie käed on nagu väikesed antennid, mis loovad mõtestatult ELU ja siis me nimetame selle elu vastavalt meie kogukonnas kokku lepitud nimi- või tegusõnadega.”

Käsitööring lastele ja noortele leiab aset **7. jaanuaril kell 11–13** Liiva raamatukogus.

Ettevõtlik inimene: Tõnis Hinnosaar

3. detsembril kuulasime ettevõtja Tõnis Hinnosaare kogemusi mitme ettevõtte juhtimisest, suurelt unistamise tähtsusest ning elus tasakaalu hoidmisest.

Tõnis on kogu oma tööealise elu olnud ettevõtja, palgatööd teinud ei ole. Vestlesime pikemalt, kuivõrd oluline on Muhu kui elu- ja ettevõtluskeskkonna soosivad tingimused ning kui oluline on noorel muhulasel vahepeal saarelt ära käia, et siis värske pilgu ja tunnetega naasta. Tõnis jagas oma märkamist: muhulast eristab see, et ta räägib oma jutud lõpuni, ei kiirusta eemale enne, kui jutt saab otsa. Uute (äri)ideede leidmiseks tasub tema sõnul vaadata maailma läbi selliste prillide, mis panevad mõtlema, kuidas veel / teisiti saab asju teha.

Järgmine üritus sarjast “Ettevõtlik inimene” toimub **28. jaanuaril kell 11–12** Liiva raamatukogus. Huvilistega tuleb kohtuma Triinu Traumann.

2 x **Teele Traumann, Marie Saarkoppel**

Enda Naaber Nipsusti helisev "Mõttepäevik"

Toomas Kuter

Saare legendaarne kirjanik Enda Naaber, kes eelkõige lühivormidega tuntust kogunud, on lisaks ülimalt suurele loomingulisele produktiivsusele eeskujuks ka kirjandusliku järjepidevusega, mis paljusid tema üllitisi iseloomustab.

On temaatilisi kogumikke, mis ilmavalgust näinud erinevatel aastatel, isegi erinevatel aastakümnetel, kuid sellele vaatamata on Enda Naaber suutnud neis arendada sama mõtet, millega ta esimeses teemakogumikus alustas ning mille ta alati lõpuni viib sel kummalisel kujul, mis annab talle enesele, aga läbi tema ainulaadsuse ka lugejale võimaluse näilisele lõpule vaatamata aastakümnete taguselt alustatut valutult ning loogiliselt jätkata. See on kirjandusmaastikul ainulaadne omadus ja harva kasutatav võte, mida Enda Naaber suurepäraselt valdab.

Üheks saavutuseks kirjaniku taolisest loomingulisest leidlikkusest on hetkel triloogiana ilmunud mõtiskluste, aforismide, laastude, mõtteterade ning sisulausete kogumik "Mõttepäevik" I, II, III.

Mõttepäevik I "Allikasilmad ei häbene" ilmus 2014, mõttepäevik II "Elumaastikud on mõtlikud" ilmus 2021, mõttepäevik III "Inimene vajab valgust" ilmus 2022.

Nii on autori mõtteteradest koosneva triloogia valmimine võtnud aega kaheksa aastat loominguliselt küpse kirjanduslegendi elust.

Kuigi Enda Naaberi antud kogumikud on ilmunud erinevatel aastatel, on nad omavahel tihedas energeetilises ühenduses, mille moodustab autori mõtiskluste omapära ja kordumatus. Tema loomingule on iseloomulik inimlik soojus ning loodusjõududega tihedalt seotud headus, mis moodustab märkimisväärse osa kirjaniku loomingust.

Enda Naaberi keel on äratuntav, hingeminev ning resonantsi tekitav, siit ka tema erinevate aastate mõttepäevikute mõju. Kuna autor avaldab oma laaste ajatus meeleolus, moodustavad need keskkonna, mis on ajatu ning mida iseloomustab inimeseks olemise suurus ning inimeseks olemise vajadus.

See on sisemine väärikus, mida autor ei inimese ega ka kirjanikuna kohe avaldama ei kipu, kuid mis ometi toimib, isegi siis, kui teadlikult varjatuna püsib.

Enda Naaberi laastud on lihtsad, arusaadavad ja selged oma karguses, jättes ometi piisavalt ruumi allteksttile ning igas lugejas tekkida võivatele uitmõtetele, mis sageli eriilmelisteks osutuvad.

Mõttepäevik pakub lisaks mõtteteradele ka autori erinevate aegade etüüde, mida ilmestab kirjaniku isiklik kogemus ja tunne, hetke emotsioon, mille ta on valanud sõnadesse ning mis hingest väljapääsu otsib. Kord päikeseliselt rõõmsalt, kord pisarateni heldinult. Nii valitsevad Enda Naaberi etüüdides korraga rõõm ja kurbus, ent sealjuures on rõõmu alati enam. Niisugune on kirjaniku loomus.

Etüüdides räägib autor sageli inimestest, aga ka loomadest, kes talle lähedased ning armsad ning kes tema elus allhoovustena liikudes helgust külvanud. Ta teeb seda vaikselt ja delikaatselt, avades igal hetkel vastavat sündmust ja vastavat inimest täpselt nii palju, kui vaja. Ei grammigi rohkem, ei grammigi vähem. See on autori loomingule iseloomulik doseerimisoskus, mis tema poolt kirjutatu ainulaadseks ning hingeminevaks muudab. Oskus öelda ja luua, kujundada ja vajadusel vaikida täpselt nõnda palju, kui vaja.

Autor on sageli väitnud, et tema kirjandusliku sisukuse üheks oluliseks põhjuseks on lähedus sünnimaa ja maakoduga. Enda Naaber on sündinud Muhus, nõnda on Muhumaa see, kust pärit tema juured ning kust ta kogu teadliku elu ammutanud puhast ja helisevat jõudu, mis tema sõnadesse alati edasi kandub.

Need on Muhumaa kivid ja põõsad, puud ja aasad, veesilmad ning kadakatutid, mis autori loomingusse jälje jätnud ning tema mõtted elavaks muutnud. See on kodu, kus autor sündinud, lähedased, kes teda hoidnud ja armastanud, tema esimesed sammud, esimesed kukkumised, esimesed pettumused ja esimesed armuhetked. Need on inimelu alguse verstapostid, millest hiljem kujuneb kogu ülejäänud elutee, mõnel sirge ja sujuv, mõnel käänuline ja katkevalt kaduv.

Enda Naaberi loomingu puhul on Muhust saadud jälg üks tugevamaid, mis on mõjutanud terve elu jooksul autori loomingut. Just Muhu saar on tema loominguline vundament, mis hiljem Tartus, Tallinnas, koduses Kuressaares, aga ka teistes Eestimaa paikades jõudsalt edasi arenenud.

Kirjanik, kes suudab olla sedavõrd tänulik ning aupaklik oma sünnikoha vastu, teenib selle sünnikoha armastuse ja austuse. Ka Enda Naaberiga on nii. Teda ennast ja tema loomingut armastatakse Muhumaal.

Sõnadega on kirjanikel tegelikkuses kummalised lood. Sõna kui nähtus vibreerib ja heliseb reeglina inimhääle abil ning inimhääle kaudu. Raamatu lugemisel see helin puudub ning autor-kirjanik peab antud vibratsiooni vaid talle omaste võtete abil sõnadesse valama, et see erutaks, huvitaks ning paeluks lugejat.

Sõnad on mingil määral samasugune hinge lakmus, nagu on silmad.

Sõnal ja sõnal on vahe, nagu on vahe ka raamatul ja raamatul. Osa sõnu ja raamatuid helisevad, teised aga mitte. Siit ka Enda Naaberi eripära, mis selgesti väljendub tema hetkel triloogiana ilmavalgust näinud üllitistes "Mõttepäevik" I, II, III.

Nendes mõtisklustes, mis autor antud kogumike kaante vahele koondanud, helisevad erinevate aegade mõtted ja vibratsioonid, mis annavad autori poolt kirjapandule ajatu, kuid samas hetkes kordumatu tonaalsuse. See on kirjanduslik ime, mis Enda Naaberi mõtteterades sünnib, kusjuures see ime on elav, sest igal hetkel, mil neid sõnu uuesti loed, ta teiseneb ning muutub just sellele hetkele omaseks ajatuseks.

Nii on Enda Naaber Nipsust suutnud oma "Mõttepäeviku" sisusse koondada ka Muhumaa ajatuse ning jäävuse.

LAUPÄEVAL, 28.01 KL 11.00 LIIVA RAAMATUKOGUS
ETTEVÕTLIK INIMENE

LOOMISEST JA LOOMINGUST TULEB RÄÄKIMA
TRIINU TRAUMANN

Tule ja veeda sisukas tunnike raamatukogus
kuulates ettevõtliku inimese kogemusi!

LIIVARK@MUHU.EE, 453 0686

Enda Naaber Nipsusti mõtisklusi

"Kellele kuuluvad õied?
Ikka juurtele."
"Mure maetakse pärgadega."
"Janu on elu üksiklane."
"Rõõm laulatab, valu lahutab."
"Elutark goethelik aforism on ülim goetheism."
("Allikasilmad ei häbene", 2014)

"Mida tuul puudele sosistab?
Armastan."
"Kui kaugel on lähedus?"
"Lilled ei õitse hääletult.
Nad on looduslapsed."
"Mida ma teha soovin, mida ma suudan,
need on kaks iseasja."
"Kes räästa alla poeb, ei tea vihmast midagi."
(" Elumaastikud on mõtlikud", 2021)

"Häbitunne on valutõbi.
Seda ravib aus kaotus."
"Üllatuste ring, tal on oma hing.
Tal on elu lisaväärtus."
"Ära näita oma okkalisust, kibuvits!
Sul on tegelikult helde süda."
"Kes seal hõikab?
Tuulevanal oma sõna... tormimängust."
"Võrdluste vahel on ahel.
Leia parim! Vanim!"
("Inimene vajab valgust", 2022)

Koostanud autor.

Tunnusta sotsiaalvaldkonda panustajaid!

Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsioon (ESTA) algatas sotsiaaltöötajate päeva tähistamise traditsiooni Eestis 2007. aastal, et tutvustada inimestele sotsiaaltööd ja tunnustada sotsiaalvaldkonnas töötavaid tublisid inimesi. 2007. aastal korraldas Rahvusvaheline Sotsiaaltöötajate Föderatsioon (IFSW, *International Federation of Social Workers*) esmakordselt üleilmse sotsiaaltöö päeva tähistamise. 2008. a võttis Rahvusvaheline Sotsiaaltöötajate Föderatsioon (IFSW) vastu otsuse tähistada iga-aastast sotsiaaltöö päeva märtsi kolmandal teisipäeval. Üleilmset sotsiaaltöö päeva peetakse sotsiaaltöötajate saavutuste tähistamiseks ja selle tänuväärse töö esiletoomiseks.

Iga-aastane tunnustamise konkurss on hea võimalus tõsta esile oma piirkonna, valla või asutuse kõige tublimaid sotsiaalvaldkonna töötajaid ja valdkonda panustajaid, kes on oma pühendunud tegutsemisega muutnud inimeste ja kogukonna elu paremaks.

2023. aasta konkurssi ja tunnustamist viib ESTA läbi koostöös Sotsiaalministeeriumiga ja teiste valdkonna asutuste, alaliitude ja koostööpartneritega.

Kandidaatide esitamise tähtaeg on **16. jaanuar 2023.** Kandidaate saab esitada 13 kategoorias:

- Elutöö tegija sotsiaalvaldkonnas
- Aasta sotsiaalvaldkonna asutus
- Aasta sotsiaaltöötaja
- Aasta lastekaitsetöötaja
- Aasta hooldustöötaja
- Aasta tegevusjuhendaja
- Aasta tugiisik ja isiklik abistaja
- Aasta lapsehoidja
- Aasta noor sotsiaalvaldkonna uustulnuk
- Aasta kohalik omavalitsus
- Aasta koostööpartner
- Aasta sotsiaalvaldkonna ennetustöö
- Aasta ESTA liige

Kandidaatide esitamiseks palume tutvuda kandidaatidele esitatavate nõuete ja kriteeriumidega, täita kandidaadi esitamise vorm ning esitada see digiallkirjastatult. Kandidaadi esitamise vormid eri kategooriate järgi koos juhendmaterjalidega asuvad ESTA kodulehel www.eswa.ee/konkurss/

Taotlused saata **hiljemalt 16. jaanuariks 2023 e-posti aadressile tunnustamine@eswa.ee** Lisateave tel. 5343 7323 Marianne-Elisabeth Agu või e-posti aadressil tunnustamine@eswa.ee

Sotsiaalala töötajate tunnustusüritus toimub rahvusvahelisel sotsiaaltöö päeval 21. märtsil.

Andrei Prii

5.10.1938 – 25.12.2022

Andrei Prii sündis Mäla külas Poali Jaagul Vassili ja Raissa Prii (sündinud Kipper) vanima lapsena. Pärast Liiva Algkooli lõpetamist läks noormees Tallinna Kalatööstuslikku Merekooli, mille lõpetas laevajuhina. Andrei Prii oli lõpetanud ka Tallinna Polütehnilise Instituudi tööstuse juhtimise ja planeerimise eriala.

1957.–76. aastani töötas ta kalalaevadel esialgu tüürimehena ja hiljem kaptenina. Seejärel oli ta Eesti NSV Kalurikolhooside Liidu aseesimees ning 1978–83 Kolhoosidevahelise laevatehase direktor. Samal ajal oli ta ka Angola kalandusministri nõuandja. 1986. aastal tuli Andrei Prii tagasi kodusaarele, kus töötas Virtsu-Kuivastu sadama kaptenina ja Saare Kaluri Muhu osakonna juhatajana.

Alates 1996. aastast tegutses Andrei Prii füüsilisest isikust ettevõtjana esialgu põllumajanduse, metsanduse ja kalanduse vallas ja aastast 2010 ka toitlustamise alal. Juba 1995. aastal avasid Andrei ja Virve Prii Liival Tarbjate Kooperatiivilt ostetud hoones Kalakaupluse, kus sai ka kohapeal maitsvaid kalatoite proovida. Vahepeal soikunud äri võttis 21. sajandil üle poeg Kristjan, kelle juhtimisel kujunes

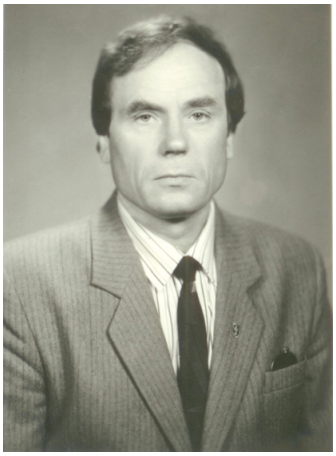

Muuseumi fotokogust.

Kalakohvikust Muhumaa üks populaarsemaid toidukohti.

Andrei Prii lõi aktiivselt kaasa Muhu valla taastamises ja oli üheksakümnendatel aastatel Muhu vallavolikogu liige ja selle aseesimees. Aastatel 1989–90 oli ta Saare maavolikogu ja selle eestseisuse liige. 1990. aastal valiti Eesti Vabariigi Ülemnõukogu (1990–92) liikmeks.

Andrei Prii juhtimisel loodi aastal 1995 Muhu Kalurite Ühing. 2017. aastal sai Orissaare kalureid esindav MTÜ Andrei Prii juhtimisel enda käsutusse Orissaare Uisusadama. Andrei Prii juhitud ettevõtteid on olnud kokku seitse, millest kõige edukam oli Saarte Kalandus MTÜ, mille juhiks ta oli ligikaudu kuus aastat. Orissaare Kalasadam MTÜd juhtis Andrei Prii kaks aastat.

Aastatel 1968–88 oli Andrei Prii NLKP liige, aastast 1990 kuulus Eesti Kristlik-Demokraatlikku Liitu, hiljem erakonda Isamaa, olles selle Saaremaa piirkonna esimees.

2002. aastal omistati Andrei Priile Riigivapi V klassi teenetemärk EV Ülemnõukogus taasiseseisvumise poolt hääletamise eest. Ise on ta selle kohta ajalehes Saarte Hääl öelnud:

„Hirmu ei olnud, kuigi nii mõnigi mees oli pisut endast väljas. Ma ei oska öelda, kas riik on nüüd selline, nagu seda otsust tehes eeldasin. Ega eesmärke siis ei seadnud, peamine oli vabadus, isa oli mul olnud Kaitseliidus ja Saksa sõjaväes ning otsus tuli seega päris kergelt."

2006. aastal sai Andrei Priist lisaks veel Riigivapi III klassi teenetemärgi kavaler Eesti riigi taastamise ja edendamise eest.

Eda Maripuu, Muhu Muuseum

Vt ka 29. detsembri Saarte Hääl.

Hoolduskoormusega inimeste toetamine

Muhu vallas on pensioniealisi elanikke umbes 500, neist peaaegu 2/3 on vanuses 75+ või kellele on määratud raske või sügav puue. Hetkel puuduvad kohalikul omavalitsusel andmed täisealiste inimeste hooldusvajadusest ja/või hoolduskoormusest, välja arvatud juhul, kui selles osas on KOV-i poole abisaamise eesmärgil pöördutud. Kellegi abivajadus ei tohiks aga jääda märkamata ja selle võimaluse välistamiseks alustame projekti „Hoolduskoormusega inimeste toetamine kogukonna võimestamise kaudu Muhu vallas" elluviimist. Soovime saada ülevaate meie vallas elavatest inimestest, kelle iseseisev toimetulek vajab kõrvalist abi, ning ka nendest, kes neid toetavad, eesmärgiga leida ühiselt kõikide osapoolte jaoks parimaid võimalikke lahendusi.

Teadlik ja hooliv kogukond on iga omavalitsuse suurim ressurss. Abivajava inimese märkamine, tema võimetekohane toetamine ja vajadusel abi otsimine ning toetusvajadusest teavitamine aitab kohalikul omavalitsusel kiiremini reageerida ning tõhusamalt oma edasisi tegevusi arendada. Projektiga luuakse ka hõlpsasti ligipääsetav veebiplatvorm, kuhu on koondatud hoolduskoormuse ja -vajadusega inimesi ning neid abistada soovijaid toetav teave, samuti võimalused osaleda veebikoolitustel.

Palume Muhu valla elanikel, kes hoolitsevad oma abivajava pere- või kogukonnaliikme eest või teavad oma lähikonnas inimest, kes vajaks toimetulekuks kõrvalist abi, anda endast märku valla sotsiaalnõunik **Anneli Tõru**le kas sotsiaal@muhu.ee või telefonil 5664 6773.

Hellamaa Raamatukogu kutsub

Teisipäeval, 17. jaanuaril kell 11.00

SEENIORIDE 4. TERVISETUND

ESMAABI

Juhendavad meditsiinitudengid Iiris Naaber ja Triin Valk

Ettepanekute esitamine Muhu valla kaasavasse eelarvesse

2023. aastal rakendatakse Muhu vallas esmakordselt kaasavat eelarvet, kus kõigil on võimalus 15 000 euro kasutamise osas kaasa rääkida.

Kui teil on häid mõtteid mõne objekti parendamiseks või uute võimaluste loomiseks Muhus, siis vormistage oma ettepanek koos lisadega ja saatke see **hiljemalt 23. jaanuariks 2023** allkirjastatult kas paberkandjal Keskuse, Liiva küla, Muhu vald 94701 või e-postiga kantselei@muhu.ee. Kaasava eelarve kord ja ettepaneku vorm on leitavad Muhu valla veebilehelt www.muhu.ee/kaasav-eelarve. Ettepaneku sisuks saab olla avalikes huvides kasutatavate investeeringute tegemine, mis on teostatavad 2023. a lõpuks ning investeeringu(te)st ei tohi edaspidi tekkida ebamõistlikult suuri kulusid Muhu valla eelarvele. Ettepaneku miinimummaksumus on 5000 eurot, maksimum 15 000 eurot. Vajadusel lisateave arendusnõunikult annika@muhu.ee , tel 5622 1922.

Ettepanekud, mis viiakse ellu, selguvad rahvahääletuse tulemusena 14.–28.2.2023. Rahvahääletusel saavad osaleda kõik vähemalt 14-aastased isikud, kelle elukoht on hääletuse ajal Eesti rahvastikuregistri andmetel Muhu vallas. Iga hääletusel osalev isik saab hääletada kuni kahe erineva endale meelepärase ettepaneku poolt.

Rahvahääletusel toetust saanud ettepaneku(te) elluviimise korraldab vallavalitsus või sõlmib ettepaneku esitajaga koostöölepingu ettepaneku elluviimiseks.

Aktiivset osalemist!

Muhu Vallavalitsus

Head Saaremaa ja Muhu saare naised!

SA Viljandi Haigla koostöös Eesti Vähiliiduga teeb rinnavähi varajase avastamise sõeluuringuid Saaremaa naistele **30.1–1.2 Orissaare Coop kaupluse parklas, 1.2–3.2 Liiva Coopi parklas**.

2023. aastal on kutsutud rinnavähi sõeluuringule ravikindlustatud ja ravikindlustamata naised sünniaastaga 1955, 1957, 1959, 1961, 1963, 1965, 1967, 1969, 1971, 1973.

Uuringule aja broneerimiseks helistage tööpäevadel kella 8.00–16.00 telefonil 600 31 55.

Aprilli lõpus saabub buss taas Saaremaale ja on siis juba Kihelkonnas Rahvamaja juures 25.4, Kärlas Rahvamaja juures 26.4, Leisis Coop kaupluse juures 27.4 ja Valjalas Coop kaupluse juures 28.4.

Lisateavet ja mammograafiabusside ajakava saate lugeda ka veebist aadressil soeluuring.ee/rinnavahk/

Osale sõeluuringul ja kingi endale kindlustunne!

Hellamaa külakeskuses

Mängufilm "**Erik Kivisüda**".
10. jaanuaril kl 10
13. jaanuaril kl 19
pilet 4 ja 5 eurot
"**Kuulsuse narrid**"
31. jaanuaril kl 10
3. veebruaril kl 19
pilet 4 ja 5 eurot

Muhu **kalapood** "Siin ei ole kala" pani uksed ajutiselt kinni, vahendas 28. detsembri Saarte Hääl. Paljude hinnangul Saare maakonna parima valikuga kalapood on tegutsenud 8 aastat.

Kadunud SA annetusnumber 900 6776 (kõne 5.-)

Muhulase mälumäng

Teema: varia

Head uut aastat kõikidele lehelugejatele!

Kartsin, et eelmise küsimusega andsin teile puremiseks liiga kõva pähkli, aga eksisin. Detsembrikuu jooksul laekus viis vastust ja 80 % neist olid õiged. Neile, kellel protsentarvutuste oskus kustus koos viimase matemaatikaeksamiga, ütlen ka lihtsamalt: neli vastust olid õiged.

Küsitud oli üht niiöelda enamtsaari, kellele (omaalgatuse korras) vandus 1825. aasta detsembris truudust Saaremaa rüütelkond. Mees ise sellest ilmselt midagi ei teadnud ja ega ole kindel, kas sellest üldse kunagi teada sai. Tegu oli surnud tsaar Aleksander I vanuselt järgmise venna Konstantiniga, kes sel ajal asehaldurina valitses Poolat.

Side puudumise tõttu ei jõudnud Saaremaale kohale teade, et Konstantin oli troonist, millele tal pärimisjärjekorra alusel õigus oli, loobunud. Peagi jõudis tõehetk jääteed mööda ka Saaremaale ja noorim vend Nikolai sai Saaremaa oma käe alla tagasi. Lisaks ülejäänud Vene impeeriumile.

Esimene õige vastus jõudis kähku kohale Irena Tarvise poolt kirja panduna. Ülejäänud vastajad võtsid hoogu ja kogusid tarkust vähemasti kaks nädalat kauem.

Lisaks õigetele vastustele pakuti ka Jakob Pontus Stenbocki, aga tema niisuguse positsioonini siiski ei jõudnud ja pealegi tegutses ta rohkem Hiiumaa kandis.

Ja nüüd jaanuarikuu küsimus, mis toob meid jälle Muhumaale ja ajas umbes 90 aasta taha.

Jaanuarikuu küsimus

1930. aastate teisel poolel toimus Eestis kampaania korras massiline nimedevahetus. Isamaalisuse õhinas vahetati võõrapäraseid ees- ja perekonnanimesid eestipärasemate vastu. Näiteks sai Kristjan Trosmannist Kristjan Palusalu.

Ka Muhus vahetati usinasti nii ees- kui ka perekonnanimesid. Eesnimede puhul oli põhjus selles, et valdav osa muhulasi oli ametlikes dokumentides vene nimega, perekonnanimed olid Muhus aga valdavalt vägagi ilmekalt eestikeelsed ja/või pikavõitu. Sellised olid näiteks Hobustkoppel ja Vasiksaat.

Kuna iga nimevahetaja tegutses omal käel, tuli sageli ette, et seniste "perekonnanimekaimude" teed läksid lahku. Mõnikord võis uusi nimekujusid olla päris palju.

Küsin üht Muhu mitte-eestipärast perekonnanime, mille kandjad aastail 1936–38 valisid endale 12 uut ja erinevat perekonnanime. Tegu on Muhumaa rekordiga. Algse (vahetuse-eelse) perekonnanime praegusi kandjaid allakirjutanu ühtegi ei tea ei Muhus ega väljapool Muhu. Uute nimede seas on nii neid, mis Muhus kõigile teatud-tuntud, kui ka neid, mida enam siin leida ei ole.

Mis (perekonna-)nimi see oli, mille kandjad 12 erinevat perekonnanime kandma hakkasid?

Vastuseid ootan ikka aadressil ivo.maripuu@mail.ee

Jaanuarikuu lõpuni.

Tulgu uus aasta meile igavam ja sündmustevaesem kui eelmine.

Ivo Maripuu

Teadmiseks kõigile Külasema külakooli õpilastele ja sõpradele!

Koolivaheaeg hakkab lõppema ja meie selle aasta esimene koolipäev saab toimuma pühapäeval, **15. jaanuaril kell 12** endiselt Muhu Lasteaia saalis. Alustame uut aastat geograafia tunniga. Õpetajaks on lubanud tulla maailmarändur Mart Saarso, kes räägib põnevaid lugusid maailma erinevaist paigust.

Lisaks ka suur söögivahetund ja pisut virgutavaid võimlemisharjutusi.

Teretulnud on kõik, keda huvitavad seiklused ja kauged maad. Kaasa palun võtta huvitavaid küsimusi ja 1 euro kooliraha.

Maaülikooli uue rektori, Viirakülast pärit **Ülle Jaakma**ga tehtud intervjuud saab lugeda 16. detsembri Saarte Häälest.

Küünlakuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Ully Õun	88 (2.2)
Maie Kesküla	87 (28.2)
Väino Mätas	85 (2.2)
Elve Abe	83 (6.2)
Maime Kasenõmm	83 (13.2)
Are Noorhani	82 (20.2)
Külli Ling	82 (25.2)
Eha Tuulik	81 (2.2)
Elvi Metsniit	81 (27.2)
Saima Kipper	80 (18.2)
Ulvi Kiho	80 (26.2)
Vello Tuvike	75 (14.2)
Lea Keerd	75 (21.2)
Merike Tarvis	70 (8.2)
Ülo Laanoja	70 (19.2)
Tiiu Sugul	65 (11.2)
Vello Pira	65 (25.2)
Ive Schmuul	60 (3.2)
Urmas Mägi	60 (12.2)
Leena Puu	60 (13.2)
Mati Kuuse	60 (19.2)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

Adrem Kinnisvara
www.adrem.ee
Kõige parem ülevaade Muhu kinnisvarast!
Kinnisvara vahendus ja arendus alates 2002. aastast.

Meie kontor asub nüüd uues Muhu Majas, Liiva keskuses, kus on mugav võimalus meie klientidel kaugtõestuste vormis lepinguid sõlmida.

Lauri Kolk, lauri@adrem.ee, +372 5191 2950
Allan Pajus, allan@adrem.ee, +372 56 900 411
Võta meiega julgesti ühendust, kui soovid osta-müüa!

* **Müüa** käsitsi kooritud kuuselatid, aiapostid, katusemalgad ja mõrravaiad. Tel 5662 5497.

* **Ostan** korteri, maja või äripinna Muhu saarel. Telefon 512 3086.

jaanuaris talvepuhkusel. Vajadusel tel 5348 9445, Mare.

Kirikuteated

EELK Muhu Katariina kogudus

Pühapäev, **8. jaanuar**. 1. pühapäev pärast ilmumispüha. Kristuse ristimise püha. **Kl 14** jumalateenistus armulauaga (kirikus).

Pühapäev, **22. jaanuar**. 3. pühapäev pärast ilmumispüha. **Kl 14** jumalateenistus armulauaga (kirikus).

Värsked teated kodulehel muhu.eelk.ee

Koguduse õpetaja **Hannes Nelis**
Tel. 529 1881, e-post: hannes.nelis@eelk.ee

EAÕK

Hellamaa ülemapostlite Peetruse ja Pauluse kogudus
Laupäeval, **21. jaanuaril kl 12** Kristuse ristimise, Jumalailmumise püha Suur veepühitsus

Rinsi Neitsi Maria Kaasani Pühakuju kogudus
Laupäeval, **21. jaanuaril kl 14** Kristuse ristimise, Jumalailmumise püha Suur veepühitsus

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkusid

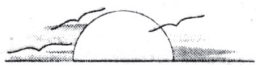

24. detsembril 59-aastane **Riina Räim**.
25. detsembril 84-aastane **Andrei Prii**.
26. detsembril 99-aastane **Endel Jõesalu**.

Tunneme kaasa omastele!

Murdesõnastiku leiad: muhu.rehepapp.com/murre

Kanna HELKURIT!

Veebruari Muhulase materjalid on teretulnud **31. jaanuari lõunani**.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 5228 929, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub kord kuus.
Internetis www.muhu.ee/muhulase-arhiiv
Trükkinud Saaremaa Trükikoda 400 eks.
Hind **50** eurosenti